

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Uusia näkökulmia metsäsuunnitteluun RANKU -toimintamallista

Sanna Tikander
Varsinais-Suomen ELY-keskus
31.3.2020

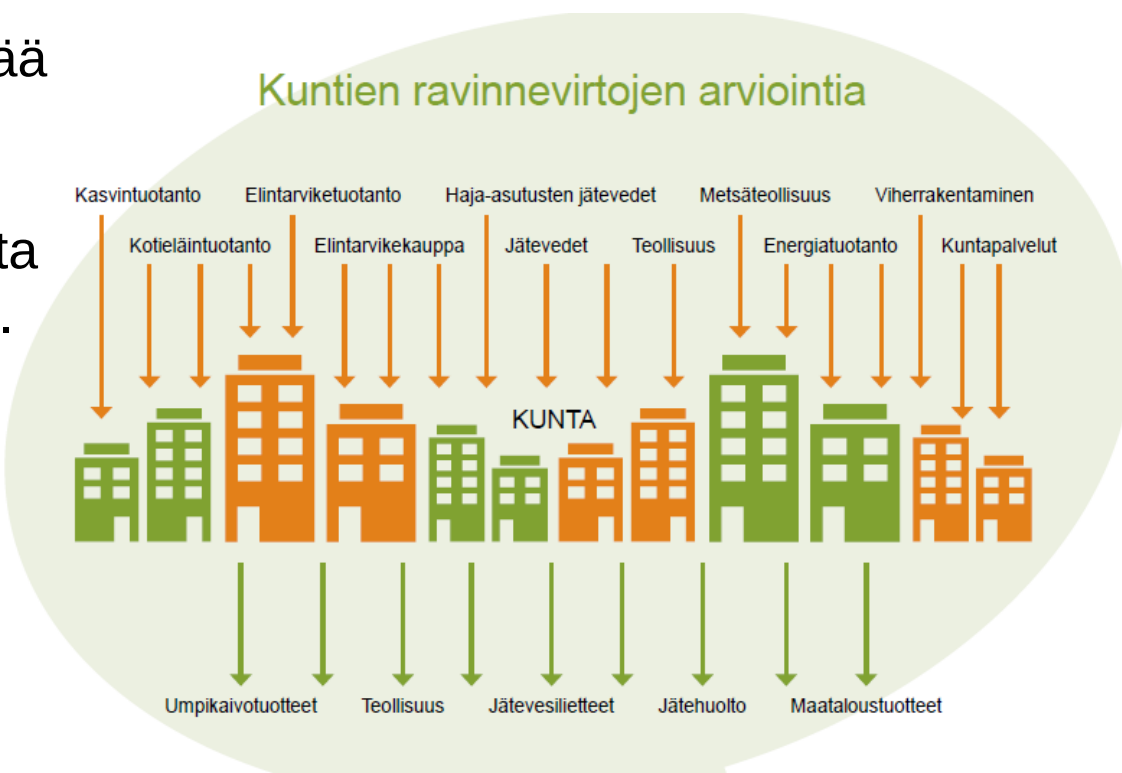

Ravinneneutraali kunta (RANKU) -toimintamalli on luotu helpottamaan kuntien ravinnekierrätystä

RANKU- toimintamalli jäsentää ja helpottaa ravinteiden kierrätyksen monimutkaisen kokonaisuuden hahmottamista ja siihen tarttumista kunnissa.

[Opas kunnille](#) (Doria-tietokannassa)

Ravinneneutraali kunta on kunta tai muu yhtenäinen alue, jossa kunta on aktiivinen ravinnekierrätyksen toimija. Alueella
orgaaniset ravinteet hyödynnetään tehokkaasti ja taloudellisesti, mahdollisimman lähellä syntypaikkaansa, ihminen ja ympäristö huomioon ottaen

*Ravinteiden
kierrätys
on alueen
kokonaisvaltaista
resurssiviisautta*

Kuvat: Jere Anttila, Seppo Salonen,
Sanna Tikander, Janne Heikkinen

Vuosina 2018-2020 kuntien ravinnekierrätystyötä tuetaan RANKU3-hankkeen kautta

RANKU-toimintamallin jalkauttamiseksi on käynnissä valtakunnallinen RANKU 3 -hanke.

Sen kolme päätavoitetta ovat:

1. saattaa toimintamalli tunnetuksi, pysyväksi ja itsenäiseksi käytännöiksi kunnissa ja muilla alueilla,
2. tehdä kuntien ravinnekierrätystyö tunnetuksi ja hyväksytyksi sekä
3. kehittää ja ottaa käyttöön sopivia mittareita kuntien ravinneneutraalin toiminnan käytännönläheiseen hyötyjen arviointiin sekä toimenpiteiden ja tulosten seurantaan.

Ympäristöministeriö rahoittaa hanketta Ravinteiden kierrätyksen edistämistä ja Saaristomeren tilan parantamista koskevasta ohjelmasta. Hankeen päätoteuttaja on Varsinais-Suomen ELY-keskus yhdessä Suomen Kuntaliiton ja alueellisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Hanketta toteutetaan ajalla 1.7.2018 - 31.12.2020

Ravinteiden kierrätyksen tulevaisuus näyttää positiiviselta

	N					
Tutkimus ja neuvonta	16	0 %	69 %	19 %	13 %	0 %
Hallinto	14	14 %	50 %	36 %	0 %	0 %
Alkutuottaja	8	0 %	50 %	50 %	0 %	0 %
Kuluttaja	8	0 %	50 %	38 %	13 %	0 %
Elinkeinoelämä	7	14 %	57 %	14 %	0 %	14 %
Muu	3	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %
Kunta	2	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %
Opiskelija	2	50 %	50 %	0 %	0 %	0 %
Päättävä	0	-	-	-	-	-

Strategiat ja tavoiteohjelmat

Aluesuunnittelu ja
kaavoitus

Jätehuolto

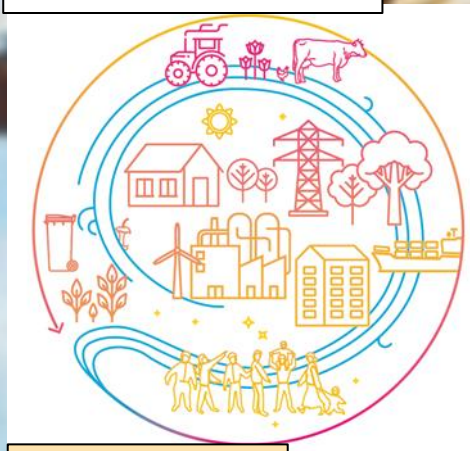

Vesihuolto

Ruokapalvelut
ja ruokahävikki

RANKU-kunta

Hankinnat

Neuvonta

Koulutus

Esimerkkejä ja
referenssikohteita

Verkostoitumis- ja
yhteistyöalustoja

Maatalous

Metsätalous

Energia; tuotanto ja käyttö

Asukkaiden viihtyvyys ja
osallisuus sekä tietopohja

RANKU -toimintamallin mukainen metsätalous

- tähtää kustannustehokkaaseen metsienkäyttöön, jossa minimoidaan vesistöihin päätyvää ravinnekuormitusta, edistetään ravinteiden kierrätystä ja säästeliästä ravinteiden käyttöä
- toimenpiteet osaltaan torjuvat myös ilmastonmuutosta, edistävät hiilen sidontaa sekä edistävät ilmastonmuutokseen varautumista ja sopeutumista metsätaloudessa.
- huomioi myös metsien monikäyttöarvot (mm. virkistyskäyttö, keruutalous, luonnonmonimuotoisuus, valuma-alueen vesitalouden hallinta).

Metsäsuunnitelma on juuri se väline, jolla kunnan strategiset kestävyystavoitteet voidaan sisällyttää myös kunnan metsien hoitoon

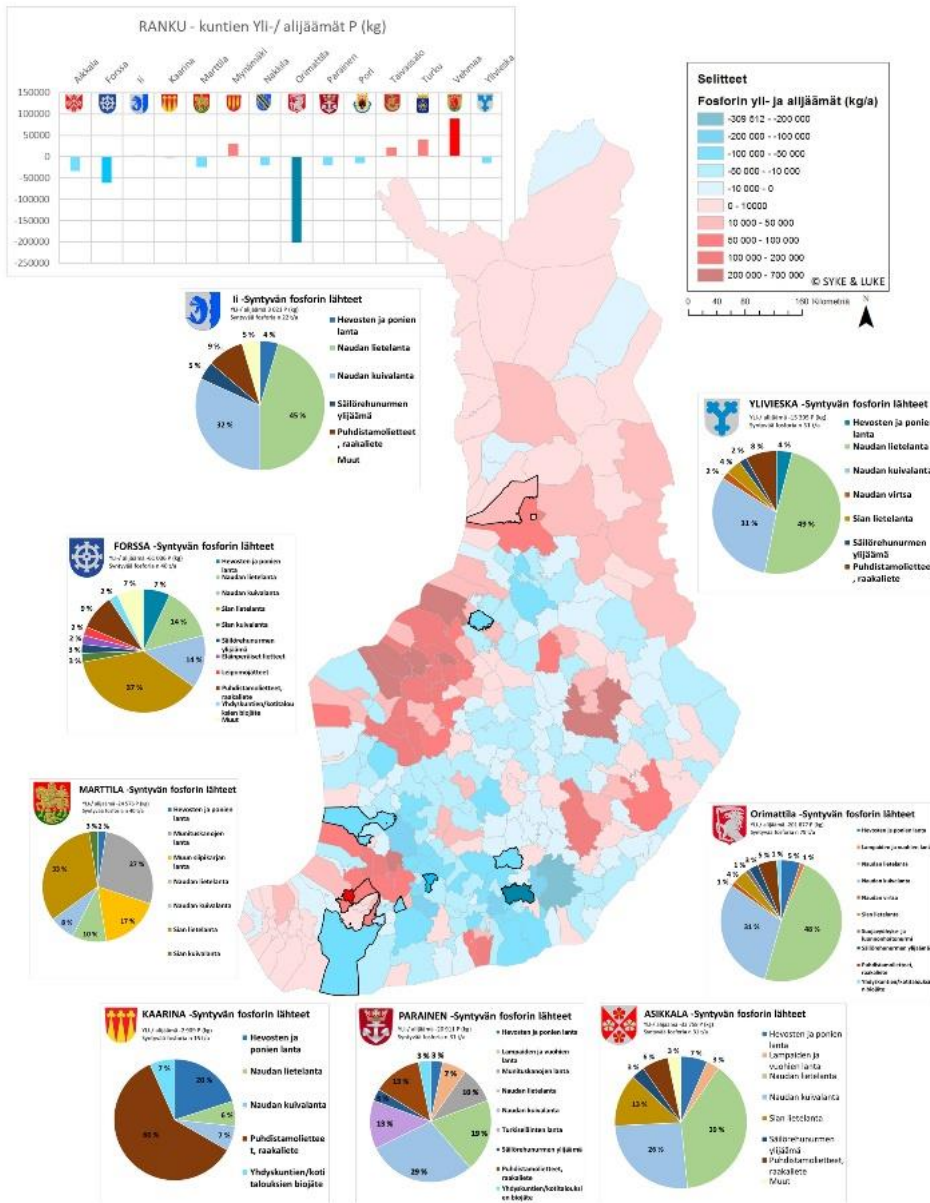
- Ravinneneutraalius
- Vesistöjen tilan parantaminen ja vesistökuormituksen vähentäminen
- Ilmastonmuutoksen torjunta, sopeutuminen ja hiilensidonta
- Kestävä bioenergia ja alueen elinkeinojen kehitys

Kunnan ravinnekierrätystyö on monipuolista

- Kunnan ravinneneutraalius on paljon muutakin kuin maataloussektorin tai ympäristönsuojelun ravinnekierrätyksen edistämistä, siksi koko organisaation tulee sitoutua siihen.
- Liityntäpintoja ravinnekierrätykseen voi alkuun olla vaikea tunnistaa, mutta kunnan päätöksentekokoelimillä ja jokaisella toimialalla on siihen vaikutusta.
- Strategisella päätöksenteolla valtuusto- ja hallitustasolla luodaan puitteet laajalle operatiiviselle toiminnalle eri toimialoilla.

RANKU 3 -Fosforin yli ja alijäämät kasvien tarpeiden mukaan laskettuna

RANKU- toiminnan keskiössä ovat esimerkkikunnat, joissa jalkautetaan ravinnekierrätyksen toimintamalleja ja konkretisoidaan niitä käytännöiksi kuntien toimintaan sekä osaksi strategista kehitystyötä.

- Esimerkkikuntia ovat Asikkala, Forssa, Ii, Kaarina, Marttila, Orimattila, Parainen ja Ylivieska
- Sekä aikaisemmin työssä mukana olleet kunnat Mynämäki, Nakkila, Pori, Taivassalo, Turku ja Loimaa

Toimenpiteitä esimerkkikunnissa

- Kaupungin, alueen hevosharrastajien, viljelijöiden ja jäteaseman välisen yhteistyön lisääminen hevosenlannan ravinteiden käytön tehostamiseksi. ([Linkki verkkosivuille](#))
- Kaupungin peltomaiden vuokrasopimuksissa otetaan huomioon maan kasvukuntoon liittyviä tekijöitä ja vuokrasopimukseen malleja kasvukunnon ylläpidosta. ([Linkki verkkosivuille](#))
- Ravinteiden kierrätyksen edistäminen jätevesilaitoksen lietteenkäsittelyssä ja hankintaprosesseissa. ([Linkki verkkosivuille](#))
- Ravinnekierrätyksen huomioiminen ja edistäminen kunnan ruokapalveluissa ja ruokahankinnoissa. ([Linkki verkkosivuille](#)) ja [lehtiartikkeli](#))
- Kunnan, teollisuuden ja viljelijöiden välisen yhteistyön lisääminen kuntavetoisesti. ([Linkki verkkotekstiin](#))
- Kunnan biokaasupotentiaali osana kunnan kaukolämpöverkoston. ([Linkki verkkosivuille](#))

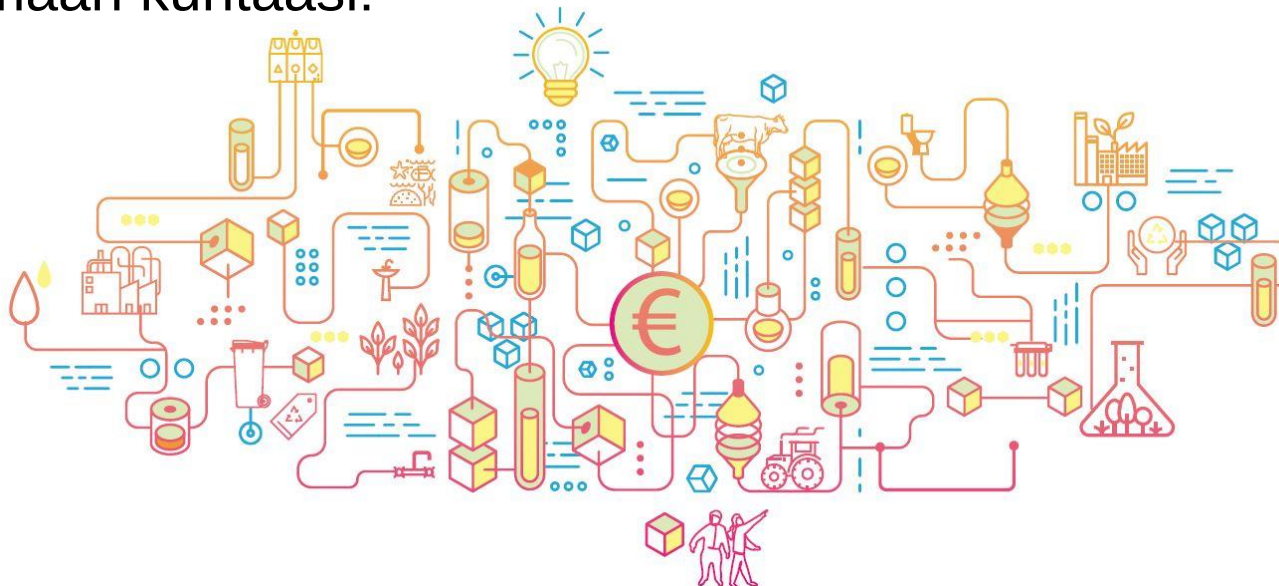
Toimenpiteitä esimerkkikunnissa

- Ravinnekierrätyksen huomioiminen kunnan metsien käytössä ja hoidossa sekä metsänhoitosuunnitelmien laadinnassa ([linkki verkkojulkaisuun](#))
- Hulevesienkäsittely ja ravinnekierrätys. [Kaupunkiojan kuivatussuunnitelma.](#)
- Biojätteiden keräyksen ja hyötykäytön kehittäminen etenkin harvaan asutuilla alueilla
- Ravinnekierrätystä edistävän hanketoiminnan tukeminen ja mukana oleminen
- Kuntakohtaisia ohjeita kierrätyslannoitteista peltokäytössä
- Ravinnekierrätyksen infotilaisuuksia yhdessä eri toimijoiden kanssa

Lisätietoa ja ajankohtaiset tapahtumat: www.ymparisto.fi/ranku

RANKU-toiminta kunnissa

- Kehitetyt ravinnekierrätyksen toimintamallit ja käytännön esimerkit kaikkien käytettävissä verkkosivujen kautta
- Hankkeen kautta tuetaan kuntien toimintaa vuoden 2020 loppuun asti. Kysy neuvoa tai yleistä webinaarikoulutusta omaan kuntaasi!

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Lisätietoa

www.ymparisto.fi/ranku

www.facebook.com/ravinneneutraalikunta

Hankkeen yleisopas:

suomeksi <https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7BF55B5445-76DA-4F40-A630-8C725F866C81%7D/147150>

ruotsiksi <https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7BAB824433-E698-4638-8394-D6E07FFDAAC4%7D/147152>

englanniksi <https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B5937EDF5-9CDB-4322-942F-050F256D53E3%7D/147153>

Opas kunnille askelista toimintaan:

suomeksi <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-651-8>

ruotsiksi <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-756-0>

englanniksi <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-754-6>

Ota yhteyttä:

Sanna Tikander

0295 023 019, sanna.tikander@ely-keskus.fi

Anni Karhunen (vuorotteluvapaalla 14.8.2020 asti)

0295 022 878, [anni.karhunen @ ely-keskus.fi](mailto:anni.karhunen@ely-keskus.fi)

RANKU-toimintamalli jäsentää ravinnekierrätyksen esimerkkejä kunnille

